

b | p | c

bas pruyser **columns**

Friso

25-02-2019

Hij overlijdt toch onverwacht. In stilte, tot de pers het een week later door krijgt. Friso Kramer, de goeroe van het Dutch Design, 96 jaar oud, hij was mijn leermeester. Ik word gebeld, er komen vragen, rumoer op de achtergrond. En getik op een toetsenbord. Nieuws-uur wil mij interviewen en filmen in Bergen op Zoom. In Bergen op Zoom? Wat is daar dan? 'Joop Schot, ken je hem? Een verzamelaar van vintage, ook van Friso Kramer producten'. In vage mist zie ik een kringloopwinkel voor mij..

Ik weiger, een beetje geërgerd, ook voor mijn overleden Voorbeeld. Wat moet ik daar? Zijn erfgoed wordt toch nooit oud. Het wordt opnieuw uitgebracht! Blijf altijd ongehinderd bij je, tijdloos, de mens dienende. In gebruik op school en in kantoor en soms ook thuis of in de straat. Bij de huisarts in de wachtkamer twee Wilkhahn bankjes. Daar heb ik meer dan eens op gewacht. Of is het ín..

'Of ze dan bij mij thuis in de studio kunnen filmen'. Maar ik heb helemaal geen studio, ik woon in Hoofddorp met nieuwe Dyker banken van de Dutch Seating Company. Op de slaapkamer nog twee zwarte Revoltstoelen waar wel wat stof op ligt. Dat gladde plastic wordt statisch van geschuiveld op het zitvlak.. Haha, filmen in mijn slaapkamer.. dat klinkt zó apart..

Een paar dagen later google ik wat en vind inderdaad een verhaal over Artbrokerdesign in de Bollekes fabriek in bergen op Zoom van Jan Schot(43). 10.000 verwoed verzamelde artikelen keurig netjes opgesteld. Mij wordt duidelijk dat hij niet alleen verzamelaar is, maar ook verkoper van zijn opgebaarde Kunststukken. Als ik lees dat Friso bij de opening was en ik foto's van hem op de website zie, neem ik mij voor toch ooit eens af te reizen naar Bergen op Zoom.

In Amsterdam, dat is dus dichterbij huis, heb je ook zo'n loods met Goud van Oud. Neef Louis Design. Het vloekt zo, hè, dat woord design bij het beeld dat ik er van heb. Daar staan ook kapstokken, bureaus, industriële lampen. Een stoeltje van mij.. maar alles kris kras door en op elkaar. Hier werd Friso erelid van de Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers. Vraag niet naar de prijs van een beschadigde Facettafel, je schrikt je een ongeluk.

Er wordt aandacht besteedt aan de overlijdensadvertenties. Of eigenlijk juist niet. Minimale tekst. Alles weggelaten. Total Design zegt **Dag** en zijn nalatenschap leeft voort. Grappig, die hoofdletters. Had ik ook weggelaten. Ahrend eert hem met mooie woorden die mij raken. De familie gebruikt ook geen woord teveel op de rouwkaart:

Begravenis in besloten kring.

Alles gecentreerd.

Friso was getrouwd met Netty Kramer-Kobes, sterk en zorgzaam, in evenwicht met die welbespraakte eigenzinnige ontwerper.

Ik wens haar en de kinderen, kort maar krachtig, zoals het werk van de Meester zelf, veel

sterkte

<https://vimeo.com/channels/staffpicks/318347120?from=outr-embed>

